Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maass), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulu insertiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colonă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoielă.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unu anu 40 franci, pe sese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulu I.: pe unu anŭ 10 fl., pe sése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anu 12 fl., pe sése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 123. | Brașovŭ, Sâmbătă 4 (16) Iunie | 1888.

Brașovŭ, 3 Iunie st. v. 1888.

O scire gravă ne sosesce din Berlinŭ tocmai înainte de încheierea foii.

Imperatulŭ Germaniei Fridericŭ III și-a sfêrșitŭ dilele sale de suferință adi la 11 óre din di.

C'unŭ eroismŭ anticŭ, ca unŭ adevĕratŭ mucenicŭ s'a luptatŭ nobilulŭ împĕratŭ cu tragiculŭ sĕu destinŭ, care nu i-a îngăduitŭ, de când s'a urcatŭ pe tronŭ, nici măcarŭ a-și folosi graiulŭ. Rana s'a din gâtlegiu a luatŭ de câteva dile dimensiuni așa de mari, încâtŭ nici hrănă nu se mai putea și rĕsufla din ce în ce mai greu.

Cu tóte aceste împĕratulŭ Fridericŭ nu și-a perdutŭ consciința, Elŭ era decisŭ a se lupta cu mórtea până în ultima clipită. Își iubea țéra și poporulŭ pré tare decâtŭ ca sĕ nu doréscă a trăi cu-o di mai multŭ spre binele și fericirea ei.

Dér eroica sa resistință nu l'a scăpatŭ de a fi biruitŭ de nemilosulŭ secerătorŭ tocmai în nisce momente, când Germania și Europa puneau celŭ mai mare prețŭ pe aceea, ca sĕ trăiască.

Mórtea împĕratului Fridericŭ III, deși nu a venitŭ pe neașteptate, va produce totuși cele mai mari îngrijiri pretutindeni, fiindcă întrinsulŭ se încorporau aprópe tóte speranțele în susținerea păcii.

Acum fără îndoiélă se va schimba situațiunea și nu se scie decă spre bine ori spre mai rĕu. Părerea generală este, că actualulŭ prințŭ de corónă germanŭ Wilhelm, care va fi chiămatŭ a urma tatălui sĕu pe tronŭ, încă este prea tinĕrŭ și prea puținŭ formatŭ, decâtŭ ca sĕ se pótă sci după care principii va guverna. Atâta se scie, că dênsulŭ este fórte atașatŭ de principele Bismark.

Cancelarulŭ germanŭ are dér prospecte de a deveni și mai multŭ ca până acuma domnŭ peste destinele Germaniei. Cu împĕratulŭ Fridericŭ nu se prea putea înțelege, pentru că acesta nu ceda nimicŭ din convingerile și principiile după cari voia sĕ domnéscă. Cu atâtŭ mai ușorŭ, se crede, va armonia Bismark cu viitorulŭ împĕratŭ, dela care nu se aștéptă la nici o opositiă.

Cine scie decă în urma morții împĕratului Fridericŭ nu vorŭ suferi órecare schimbare și raporturile monarchiei austro-ungare cu imperiulŭ germanŭ?

In cercurile politice din Viena s'au manifestatŭ în timpulŭ din urmă îngrijiri pentru eventualitatea acésta și póte că limbagiulŭ fórte căldurosŭ ce l'a purtatŭ eri contele Kalnoky față cu Germania, cu ocasiunea espunerei sale în comisiunea delegațiunei ungare, a fostŭ dictatŭ în mare parte de prevederile viitórei schimbări.

Espunerile d-lui de Kalnoky, cari ni s'au telegrafiatŭ pe largŭ de către biroulŭ de corespondență — nu scimŭ de ce — nu conținŭ de altmintrelea, decât confirmarea, că situațiunea este totŭ așa de seriósă ca și mai înainte și că mai alesŭ cestiunea bulgară este, care face bătaie de capŭ diplomaților.

Prin mórtea împĕratului Fridericŭ se micșoréză speranțele în susținerea păcii, cărora le-a datŭ espresiune ministrulŭ de esterne și de acum se începe o nouă fasă a situațiunei, și mai îngrijitóre.

Este o părere cam generală, că cu împĕratulŭ Fridericŭ se vorŭ înmormênta multe așteptări și speranțe frumóse pentru libertatea, liniștea și pacea Germaniei și a Eurpei. Viitorulŭ celŭ mai de aprópe ne va dovedi decă acéstă părere este séu nu întemeiată.

Din delegațiuni.

Espunerile ministrului de resboiu și a contelui Kalnoky.

(Telegramele „Gaz. Trans.“)

Budapesta, 14 Iunie. — În comisiunea pentru armată a delegațiunei ungare a declaratŭ ieri ministrulŭ de resboiu, că organisațiuni nouĕ nu suntŭ intenționate; se pregătescŭ numai câteva formațiuni nouĕ, ce suntŭ prevĕdute pentru casulŭ de mobilisare și care au de scopŭ înființarea de cadre încă în timpŭ de pace. E vorba numai de a se ține contŭ de jurstările actuale și de a pune în practică nisce mĕsuri puse deja pe hârtiă spre a pregăti armata pentru grabnică operațiune. Cheltuelile se vorŭ pune între cele estra-ordinare, pentru-că nimeni nu șcie, cum vorŭ ma, sta lucrurile la sfîrșitulŭ anului 1889. De o înmulțire a cavaleriei n'a fostŭ și nu este vorba. Mobilisarea se póte esecuta, decă va fi de lipsă, în fie-care momentŭ și fără nouĕ mĕsuri; desvoltarea armatei impune însĕ administrației de rĕsboiu din ce în ce nouĕ îndatoriri. Discusiunea se va continua mâne.

Budapesta, 15 Iunie. — În comisiunea pentru afacerile esteriôre a delegațiunei ungare a declaratŭ contele *Kalnoky* următórele:

In Orientŭ nu s'a întêmplatŭ nimicŭ în lunile din urmă, ce se fi pututŭ provoca o durabilă schimbare a situațiunei de acolo, ce ne-ar pute împinge de a întreprinde ceva, ce nu s'ar potrivi cu situațiunea și nu ar întimpina aprobarea și sprijinulŭ generalŭ a acelorŭ factori, cu cari dorimŭ sĕ procedemŭ în unire în tóte cestiunile, mai alesŭ în acelea ale Orientului.

Mai departe observă Kalnoky, că nu se póte trece cu vederea faptulŭ, că *nici una din acele cause, cari au datŭ nascere în iérna trecută și și mai 'nainte temerilorŭ, că pacea lumii va fi turburată, nu a dispărutŭ până acuma*.

In Orientŭ cestiunea bulgară este pentru noi fără îndoială mai însemnată ca pentru tóte celelalte puteri europene. Isvorulŭ unorŭ anumite îngrijiri pentru desvoltarea pacinică în viitorŭ nu este însĕ a se căuta pentru noi numai în stările din Balcani, ci în situațiunea generală europénă, în raporturile de putere ale singuratecilor state, între cari esistă divergență profundă, nu atâtŭ în ce privesce vederile cabinetelorŭ, câtŭ mai virtosŭ în ceea ce privesce vederile poporațiunilorŭ, divergențe asupra celorŭ ce suntŭ a se pĕstra și asupra celorŭ ce suntŭ a se distruge, în fluctuațiunile de păreri și sentimente, cari pentru câtva timpŭ se domolescŭ, dér potŭ deodată sĕ créscă ca unŭ povoiu când e mare vitorŭ.

Situațiunea de față, asĕmĕnându-o cu cea dela începutulŭ anului, a intratŭ într'o fasă de liniștire relativă și însĕmnată. Ministrulŭ Kalnoky dice, că nu vré sĕ slăbéscă speranța, că va pute succede de a pune în viitorŭ pe o basă mai asigurată încrederea în susținerea păcii. Statele suntŭ silite a-și întări forțele armate pentru asigurarea puterei lorŭ și a intereselorŭ de pace, ca sĕ pótă întimpina ori-ce eventualitate, chiar de ar veni neașteptată. Nimenea nu se îndoesce, că alianța nóstră cu Germania nu numai că este o garanțiă a păcii, ci este celŭ mai binecuvêntatŭ și folositorŭ actŭ politicŭ alŭ anilorŭ din urmă. Publicarea documentului (tractatului de alianță) a fostŭ pretotindenea

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Despre documentele

relative mai alesŭ la istoria bisericéscă a Românilorŭ).*

In cele două transporturi de documente istorice, pe care avusemŭ onóre a le înainta mai de curêndŭ pentru archivulŭ academiei, se aflau și câteva destinate a împlini lacune și a revĕrsa lumina dorită preste unele părți din istoria bisericéscă a națiunei române.

Nici o parte a istoriei poporului românŭ din vécurile trecute nu a rĕmasŭ până astădi mai puținŭ cultivată decâtŭ este istoria sa bisericéscă. Avemu încercări, avemŭ fragmente din istoria bisericei, nu damŭ însĕ nicăiri de o lucrare sistematică, întregă, care sĕ se întindă și sĕ curgă precum curge unŭ rîu linŭ peste totă lunga seriă a vecurilorŭ, de când se crede, că acestŭ poporŭ a primitŭ religiunea lui Isusŭ Christosŭ de a sa. Și apoi mi-ar plăcea și mie sé cunoscu pe acelŭ omu genialŭ, carele sĕ fiă în stare de a scrie istoria politică cum și istoria literaturei române fără ajutorulŭ istoriei eclesiastice. Au fostŭ câteva vécuri, întru care o parte considerabilă a poporului românescŭ nici nu cunoscea altă viéță decâtŭ pe cea din familiă și pe cea din biserică. Spre a'și conserva biserica așa precum o moștenise dela protopărinți, elŭ se vĕduse silitŭ a renunța în unele țĕri pe vécuri întregi la viéța publică politică.

Acestea adevĕruri recunoscute mĕ facŭ și pe mine ca între altele sĕ cautŭ și sĕ urmărescŭ în totŭ timpulŭ și la tóte ocasiunile documente relative la istoria bisericéscă. Pe la începutulŭ acestui vécŭ alŭ 19-lea cățiva bărbați dintre cei mai tari de spiritŭ au cutrieratŭ archive și bibliotece străine și pămêntene spre a înavuți și istoria nóstră bisericéscă. éră prin acea faptă a lorŭ au datŭ esemplu și îndemnŭ salutarŭ nouĕ, urmașilorŭ sei; deră când au voitŭ sĕ le publice li s'a lungitŭ în cale censura și li-a smulsŭ péna din mână. De aceea suspină și Georgie Șincai la câteva locuri în chronica sa dicêndŭ, că pentru cutare epocă ar sci sĕ spună și sĕ descopere multe, se teme însĕ că va provoca ură, gónă și că va păți rĕu. Contimporanulŭ sĕu Petru Maiorŭ apucase a tipări, până era în viéță încă, și o istoria *bisericéscă a Românilorŭ*, care așa scrisă mai multŭ în modŭ fragmentarŭ, ca în fugă, ca pe sărite, ca de frica morții, ea totuși era sĕ reverse o lumină neașteptată prin documentele publicate, decă nu ar fi fostŭ confiscată îndată după apariținnea ei, apoi trimisă dela Buda în Clușŭ, de acolo la Blașiu și éră la Clușŭ, unde apoi esemplarele nelegate fuseră închise într'o chiliă dela mănăstirea franciscanilorŭ, cu esceptiune de vre-o sută, pe care studenții de românŭ comandați ca sĕ le încarce dintr'unŭ carŭ în altulŭ, le-au sciutŭ pitula și duce mai departe. Au fostŭ adecă și epoce de acelea în viéța poporului nostru, în care nu era suferitŭ sĕ se ocupe cărturarii sĕi nici chiarŭ de trecutulŭ bisericei lorŭ.

La vre-o 30 de ani după Petru Maiorŭ a luatŭ asupră'și mai alesŭ fericitulŭ nostru fostŭ colegŭ Timoteu Ciparíu a continua cu cercetările pe terenulŭ istoriei bisericesci și documentele numeróse publicate în colónele archivului sĕu în cursŭ de vr'o patru ani suntŭ unŭ adevĕratŭ tesaurŭ. Puțini ani după acestea se dete viéță prețiósei publicațiuni „*Biserica ortodoxă română*“ în capitala României, o publicațiune acésta, care așŭ dori ca sĕ nu lipséscă nici unui Românŭ, care ține la biserica sa și se scie înălța peste opiniunile preconcepute. Se mai publicară în timpŭ în timpŭ unele documente încă și în alte foi bisericesci și scolastice din Blașiu, Aradŭ, Caransebeșŭ, cum și în diarulŭ archidiecesanŭ „Telegrafulŭ românŭ“ dela Sibiiu, în fine și în „*Transilvania*“, organŭ alŭ „Associațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului românŭ“, care se află în activitate de 27 de ani. Ce sĕ dicŭ despre cele publicate în colecțiunea Hormuzache neprețuită!

Intr'aceea tóte acelea documente câte vĕdŭ lumina în susu atinsele publicațiuni suntŭ fórte bune pentru-ca sĕ ne convingă despre sărăcia de care suferimŭ din lipsa documentelorŭ bisericesci și sĕ ne mărescă setea de ale câștiga. Nu este numai lipsa lorŭ, care turbură spiritulŭ amicilorŭ istoriei, ci este mai vîrtosŭ impregiurarea, că de exemplu mai multe acte gubernamentali de care se publică icicolea în dilele nóstre, ne arată, pe ce cale rătăcită eramŭ până acuma întru judecarea unorŭ evenimente eclesiastice, éră din altele învĕțămŭ, că ori-câtŭ s'arŭ fi apĕratŭ protopărinții poporalorŭ orientale de influința reformațiunei religióse

*) Din ședința publică a Academiei române ținută în 1 (13) Aprilie 1888.

aprobată și salutată ca o deplină dovadă a cinstitei și lealei stăruințe pentru a pune basă susținerei păcii. Realisarea alianței cu Italia, ca complementŭ a alianței cu Germania, corespunde acelorŭ interese, ce le avemŭ spre sudŭ și ostŭ, și în Marea-mediterană paralelŭ cu Italia, abstragêndŭ dela simpatia și comuniunea ce ne légă, ca sĕ stăruimŭ împreună pentru scopurĭ și interese egalĭ. Mare meritŭ 'i se cuvine bărbatului de statŭ, care stă în fruntea Italiei, care cu mare energiă și cu pricepere profundă a sciutŭ sĕ dea direcțiune viuă politicei Italiei.

Interesele popórelorŭ balcanice, încheiă contele Kalnoky, suntŭ și interese europene, ceea ce întăresce în modŭ însemnatŭ posițiunea nóstră. Cu mare simpatiă le-a luatŭ în vedere și Anglia, care cumpănesce în privința acésta în modŭ însemnatŭ și a cărei direcțiune politică conglăsuesce pe deplinŭ cu cea indicată de noi.

Bugetulŭ ministeriului de esterne a fostŭ votatŭ după aceea unanimŭ.

Când se va maghiarisa școla militară din Cașovia?

„Ellenzék" ocupându-se în articululŭ seu de fondŭ dela 13 Iunie de acéstă cestiune face următórea socotélă:

In școla reală militară din Ungaria se propunea până acuma în limba ungurésca 1 óră pe săptĕmână. Ministrulŭ de rĕsboiu însĕ a concesŭ sĕ se propună de aci înainte limba ungurésca în 2 óre pe săptĕmână. Acesta este succesulŭ ministeriului constituționalŭ maghiarŭ după 22 de anĭ. Decă va merge totŭ așa, peste alțĭ 22 de anĭ limba maghiară se va instrui în 3 óre pe săptĕmână, și așa mai departe: în a. 1933 pe săptĕmână 4 óre, în 1955 pe săptĕmână 5 óre, în 1977 pe săptĕmână 6 óre. De óre-ce însĕ numerulŭ totalŭ alŭ órelorŭ de instrucțiune se socotesce pentru unŭ elevŭ la 36 pe săptĕmână, urméză de aci, că după Christosŭ la an. 2680, va sĕ dică cam peste 800 de anĭ, limba de propunere a școlei reale militare din Cașovia va fi limba ungurésca.

Pe atuncĭ, dice „E-k", se póte întêmpla sĕ nu mai fiă Tisza ministru-președinte alŭ Ungariei. Ajunge însĕ, că începutulŭ pentru maghiarisarea acestei scóle l'a făcutŭ Colomanŭ Tisza și însuflețițĭ de acéstă inițiativă deputații Falk, Hegedüs, Münich și soțĭ, votéză ministrului de rĕsboiu unŭ bugetŭ estraordinarŭ de 47 milióne fl. Afară de acésta i se votéză ministrului de rĕsboiu 13½ milióne ca spese ordinare. Se mai votéză apoi ministrului de esterne 4½ milióne, ministrului comunŭ de finanțe 2 milióne.

Ce este acésta pentru unŭ statŭ așa de bogatŭ ca Austro-Ungaria? Cu totulŭ altŭ-ceva ar fi, decă în schimbŭ pentru aceste jertfe statulŭ maghiarŭ n'ar fi primitŭ pentru scóla susținută de elŭ în Cașovia încă o oră de instrucția în limba maghiară.

Peste 800 de anĭ, pe când numita scólă va fi maghiarisată pe deplinŭ, bugetulŭ ministrului de rĕsboiu va fi cam de 4400 milióne, socotindŭ că dările se vorŭ urca mereu progresândŭ ca și până acum. Era adecă înainte de asta cu 20 de anĭ bugetulŭ ministeriului de rĕsboiu de 69 milióne, astădĭ însĕ e de 179 milióne, va sĕ dică a crescutŭ în 20 de anĭ cu 110 milióne. Pe când scóla numită va fi dér deplinŭ maghiarisată, pe atuncĭ Ungaria va rĕmâné fără locuitorĭ, carĭ parte vorŭ trebui sĕ emigreze, parte vorŭ peri de fóme în urma ne mai suportabilelorŭ contribuțiunĭ. Ce sĕ face cu banii aceștia? Ce se va face încă cu cele 30 milióne, cu carĭ ministeriulŭ de finanțe a ridicatŭ pentru anulŭ 1889 dările de consumŭ?...

Din aceste espunerĭ ale lui „E-k" póte vedé orĭ-cine, câtŭ de multŭ costă pe statulŭ ungarŭ tendințele de maghiarisare ale guvernului Tisza.

SCIRILE DILEI.

Se anunță din Pesta, că pe la începutulŭ săptĕmânei viitóre *dieta va fi amânată* până în primele dile ale lui Septemvre.

⁂

Furtuna împreunată cu ghiață din diua de 7 Iunie n. a causatŭ marĭ stricăciunĭ nu numai în Țera-Bârsei, ci și în alte părțĭ deosebite ale Ardélului. Așa din părțile Aiudului d. es. se scrie, că o grindină ne mai pomenită de mare a nimicitŭ viile, precum și tóte semĕnăturile din părțile acelea. Cu deosebire au suferitŭ marĭ pagube comunele: *Măgina, Cricĕu, Tibru, Mesentea, Cetea* și *Geoagiulŭ superioră*. Asemenea se scrie din comitatul Ciucului, că la comuna Cinc-Csomorta așa mare grindină a cădutŭ, încâtŭ și a 4-a di mai rĕmase ghiață prin locurile mai umbróse. Paguba e fórte simțită pentru economĭ.

⁂

La gimnasiulŭ românŭ din locŭ s'au terminat *esamenele scripturistice de maturitate*; ér la școla comercială se vorŭ termina în Sâmbăta viitóre. La gimnasiu s'au presentatŭ 16 elevĭ pentru acestŭ esamenŭ, la școla comercială s'au presentatŭ 12.

⁂

Comitetulŭ Asociațiunei din Brașovŭ pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ și sodalilorŭ românĭ" publică în „Meseriașulŭ românŭ" *concursŭ pentru 2 premii de câte 100 fl.* pentru sodalii românĭ, carĭ au perfecțiunea necesară pentru a deschide lucrătoriă în Brașovŭ în meseriile: de pălărierĭ, de rotarŭ, de faurŭ, de curelarŭ, de lăcătarŭ, de compactorŭ, de mașinistŭ, de tinichigiu și de brutarŭ, și voiescŭ a primi unulŭ séu doi ucenicĭ la aceste meserii. Concursele suntŭ a se adresa susŭ numitului comitetŭ până în 1 Iulie a. c.

⁂

Institutulŭ pentru *surdo-muțĭ* se dice că se va deschide în 4 Octomvre a. c. în **Clușiu**, înființându-se primulŭ despărțĕmêntŭ. Mai înainte se va ține unŭ cursŭ de pregătire, care va dura șese sĕptĕmânĭ, dela 16 Augustŭ până la 1 Octomvre. Didactru nu se va cere acum dela elevĭ. Dr. Emericŭ Török, care își face pracsa în Clușiu, și-a oferitŭ servițiile sale gratis fiitorului institutŭ. Deocamdată nu se vorŭ face colecte publice, pentru că tocmai acuma se cerŭ publicului multe contribuirĭ pentru scopurĭ publice și de binefacere.

⁂

Ministrulŭ de bele-arte alŭ Franciei a cerutŭ unŭ creditŭ de 50,000 lei pentru deschiderea unui concursŭ cu scopulŭ d'a se ridica unŭ *monumentŭ comemorativŭ alŭ revoluțiunii francese* chiar pe loculŭ palatului Tuileriilorŭ. Prima pétră a monumentului va fi pusă în diua de 14 Iulie 1889.

Camera comercială din Brașovŭ face cunoscutŭ, că Direcțiunea căii ferate ung. de nordŭ a escrisŭ concursŭ pentru liferare de diverse uniforme, pe diua de 5 Iulie a. c. Condițiunile de liferare se potŭ vedé în cancelaria susŭ numitei camere de comerciu.

Unŭ inventatorŭ.

Diarulŭ parisianŭ „*Le Figaro*" vorbindŭ sub acestŭ titlu despre o invențiune a compatriotului nostru d-lŭ *Alexandru Ciurcu*, ce a atrasŭ atențiunea ministrului de rĕsboiu francesŭ, scrie următórele:

„Cetitorii noștri își aducŭ de sigurŭ aminte de spăimântătorulŭ accidentŭ, întêmplatŭ la finele anului 1886 pe Seina, între Clichy și Asnières. Voimŭ sĕ vorbimŭ de esplosiunea mașinei motrice a unui batelŭ, mașină inventată de d-nii *Buisson și Ciurcu* și care se basează pe principiulŭ reacțiunei gazurilorŭ la o mare tensiune.

Se scie că acești domnĭ, după ce făcură cu mașina lorŭ numeróse esperiențe, carĭ isbutise cu desĕvêrșire, s'au adresat la capitaliștĭ spre a esploata brevetul lor și că, grația patronagiului comitelui de Herisson, simpaticulŭ scriitorŭ pe care totŭ Parisulŭ îlŭ recunósce, d. Ed. Blanc era gata sĕ comanditeze pe intrepidii inventatorĭ.

Făcêndŭ înaintea d-lui Blanc și a comitelui Gerisson o a doua esperiență cu unŭ nou aparatŭ — prin esperiența făcută înaintea lorŭ isbutise fórte bine — din causa relei construcțiunĭ a mașinei, lucru agravatŭ printr'o negligență, generatorulŭ cu gazŭ făcu esplosiunea, sfărâmă batelulŭ și aruncă în apă pe ceĭ doi inventatorĭ și pe ajutorulŭ lorŭ. Acesta și d. Buisson fură omorîțĭ de locŭ; numai d. Ciurcu, deși rănitŭ și arsŭ, putŭ sĕ scape în notŭ și suprevețui acestei grósnice catastrofe.

D. *Ciurcu*, care este Românŭ, și care înainte d'a fi esilatŭ din țéra sa era directorŭ alŭ importantului diarŭ „*l'Indépendance roumaine*," fù datŭ în judecată, în urma acestui accidentŭ, care nu i se puté imputa, ca vinovatŭ de omucidŭ prin imprudență. D. Ciurcu se apĕră singurŭ cu multă căldură și cu multă elocință și fù nu numai achitat dér și fórte aplaudatŭ de publicŭ.

De atuncĭ d. Ciurcu nu s'a descurageatŭ și a construitŭ nouĕ nacele, luând precauțiunĭ spre a nu se mai reînoi accidente.

Ministrul de resbelŭ deschise unŭ creditŭ spre a înlesni esperiențele d-lui Ciurcu, și puse la disposițiunea sa erbaria dela Sevran-Libry. Aci d. Ciurcu făcŭ o lungă seriă de esperiențe sub supravegherea inginerului Vielle, inventatorulŭ prafului pentru pușca Schel, care a fostŭ delegatŭ pentru acésta de ministerulŭ de resbelŭ. Esperiențele au fost încununate cu succesŭ. D. Ciurcu a doveditŭ că este stăpânŭ pe mașina sa, că póte regula după dorință presiunea gazurilorŭ.

Spre a demonstra siguranța ce presintă mașinele sale actuale, d. Ciurcu a închisŭ tóte eșirile gazurilorŭ, în timpul combustiunei, astfelŭ că ele nu puteau eși din generatorŭ de câtŭ prin orificiile carĭ se deschideau singure ridicându nisce supape automatice de unŭ nou sistemŭ. Nu numai că nu s'a întêmplatŭ nicĭ unŭ accidentŭ, dér ceea ce eșia prin supape a fostŭ de ajunsŭ spre a opri presiunea de a întrece limitele pentru carĭ supapele erau aședate.

---

din apusŭ, aceea totŭ a pĕtrunsŭ și la densele, éră anume în poporulŭ românescŭ a produsŭ devastațiunĭ înfricoșate.

Se póte întêmpla, ca unora din noi acéstă aserțiune a mea din urmă sĕ li-se pară prea cutezată.

Ei bine, acum în mână cu seria lungă de documente publicate în anulŭ 1885 în douĕ volume de cătră Dr. Nicolae Nilesŭ, profesorŭ de dreptulŭ canonicŭ în Lințŭ, precum și cu câte adunarămŭ de trei anĭ încóce în aceeașĭ materiă, se póte proba de ajunsŭ, că biserica Românilorŭ nu numai în urmarea domniei Islamului, ci în cele din urmă trei sute de anĭ și în urmarea reformațiunei apusene ajunsese între focŭ și apă, séu, cum se mai dice la noi, între ciocanŭ și nicovală.

Etă însĕ aicĭ încă și douĕ cărțĭ manuscrise, una din anulŭ 1760, éră alta din 1745, amêndouĕ compuse de câte unŭ bărbatŭ cărturarŭ de confessiunea calviană și anume unulŭ popă. Cea de ântâi pórtă titlulŭ:

Brevis Valachorum Transilvaniam incolentium Historia etc. Auctore Petro Bod de felső Csernaton, Verbi D. Ministro. Form. 4°, 558 pagine.

Cu escepțiune de 13 pagine dela începutŭ cartea întrégă se ocupă pe largŭ și cu mare passiune numai de istoria bisericéscă a Românilorŭ, la începutŭ de cea vechiă, după aceea despre raporturile bisericescĭ române cătră cea calviană, éră dela 1698 până la 1760 despre luptele ferbinți dintre biserica latină catolică și dintre cea protestantă din causa bisericei Românilorŭ din Transilvania și Ungaria cu Banatulŭ, pe care calvinii subjugându-o în parte o și incorporaseră la biserica lorŭ înainte de aceea cu vre-o optdecĭ de anĭ, éră dela 1698 înainte curtea imperială se silia se o smulgă dela calvinĭ și sĕ o alăture la biserica latină, care în acea epocă scăpătase fórte tare, după ce stetese sub domnia principilorŭ protestanțĭ în mai multŭ de o sută de anĭ.

Altă carte manuscrisă, a cărei copiă exactă o are acum și academia română, este compusă în limba maghiară titulată: „*Az erdélyi oláhok uniáltatásokról* való rövid Historia 1745", adecă Historia scurtă despre unirea Românilorŭ din Ardélŭ 1745. Acéstă scriere s'a aflatŭ în colecțiunea de manuscripte fórte prețióse, care fuseseră proprietate a contelui Emericŭ Miko, fostŭ gubernatorŭ alŭ țĕrei, ér după mórtea lui au trecutŭ în proprietatea museului istoricŭ și archeologicŭ din Clușiu, de unde s'a decopiatŭ pentru academiă.

Se mai adaugă la cele douĕ cărțĭ manuscripte încă și suplica din 1684 a locuitorilorŭ românĭ de confesiunea protestantă din orașulŭ Deva, în care comunitatea bisericéscă rógă pe principesa Anna Bornemisza, soția principelui bĕtrânŭ Michailŭ Apafy, că după-ce Măria Sa le luase pe popa lorŭ, care scia bine românesce, pentru curtea Măriei Sale, acum ei au rĕmasŭ fără popă, care sĕ le sciă predica românesce, decĭ Românii din Deva rógă pe Dómna, că decă le ia pe popa lorŭ, sĕ se îndure a mijloci ca sĕ li-se dea unŭ altŭ parochŭ, care sĕ cunóscă totŭ așa de bine limba română. Copiă esactă luată după originalŭ.

Cei carĭ vorŭ sĕ mai afle și alte isvóră pentru scrierea istoriei bisericescĭ, necunoscute până acum cultivatorilorŭ eĭ, n'au decâtŭ sĕ le caute în catalógele colecțiunilorŭ academiei făcute în anii mai din urmă. Eu nevoindŭ a vĕ răpi timpŭ pré multŭ, la îndemnulŭ domnilorŭ colegi din secțiunea istorică mĕ voiu mărgini a reflecta pentru astădată numai la câteva descoperirĭ din cele mai bătĕtóre la ochĭ relative la biserica Românilorŭ, carĭ esŭ din seria documentelorŭ publicate și nepublicate, anumite mai în susŭ, ér acelea suntŭ, între alte fórte multe, următórele:

Este bine cunoscutŭ din diplomele principilorŭ țĕrei, că începêndŭ din dilele lui Rakoczi tatălŭ și fiiulŭ (1628—1660) dela metropolitulŭ *Stefanŭ Simionŭ* toțĭ metropoliții după-ce se hirotoniau în Bucurescĭ ca ortodoxĭ după ritulŭ orientalŭ, făceau totodată și mărturisirea credinței ortodoxe orientale, ér apoi întorcêndu-se hirotonițĭ în patria lorŭ, pe lângă ce se supuneau la tóte disposițiunile protestantice cuprinse în diploma de confirmare, erau totodată obligațĭ a supune tóte canónele votate în sinódele eparchiei lorŭ la aprobarea episcopului protestantŭ numitŭ în stilulŭ bisericescŭ calvianŭ: superintendentŭ: metropolitulŭ Românilorŭ nu putea numi nicĭ măcarŭ unŭ protopopŭ în diecesa sa fără scirea și aprobarea episcopului reformatŭ calvinŭ.

Până acum nu amŭ datŭ de urma nicĭ unei reclamațiunĭ, care s'ar fi rădicatŭ vreodată din partea metropolitului Ungrovlachiei, care este totodată exarchŭ alŭ *Plaiurilorŭ*, adecă alŭ țĕrilorŭ învecinate, în contra acelui abusŭ ne mai

In aceste momente d. Ciurcu cautā sē gāsēscā capitalurile necesare spre a esploata invenţiunea sa. Indatā ce va isbuti va construi *unū balonū* pe care ilū va dirige prin „propulsorulū sēu cu reacţiune.“

Décā isbutesce, vomū putea sē vedemū la esposiţiunea din 1889 navigândū d'asupra Parisului balóne, mişcate printr'unū esplosivū.

Acestū secolū, în care s'a inventatū vaporulū şi s'a pusū electricitatea la serviciulū locomoţiunei, va pute sē aibă şi locomoţiunea prin prafulū de puşcă.“

Literatură.

„Meseriaşulū Românū,“ fóia pentru invēţăturā şi petrecere, întocmitā pentru meseriaşī şi toţī iubitorii de meserii. Apare în Braşovū de 2 orī pe lunā în mārime de câte-o cólā şi costā numai 1 fl. 20 cr. pe anū, sēu 60 cr. (respective 2 francī) pe o jumētate de anū. Editorū şi redactorū: *Bartolomeiu Baiulescu*, preşedintele Reuniunei pentru sprijinirea meseriaşilorū românī în Braşovū (Tergulū grâului Nr. 558). — Nr. 11 dela 1 (13) Iunie cuprinde: Despre raportulu ce esistă între chemiă şi între artele plastice, în specialū între picturā, (conferenţā ţinutā de Nicolae Teclu în museulū austriac pentru artā şi industriā din viena). — Cum se-şi arangieze tēmplarulū atelierulū sēu mai bine şi mai practicū? — Esperienţele unui emigratū în câmpurile de diamantū. — Ţiganulū cinstitū (anecdotā poporalā), de Th. D. Speranţā. — Felurite pentru meseriaşī. Sciri economice şi industriale. — Multe şi mērunte. — Diverse. — Glume. — Anunţurī. — Concursū.

Din partea museului comercialū din Budapesta ni-se trimite **„Catalogulū articulilorū comercialī şi industrialī“**, ce se aflā espuşī în acelū museu. Catalogulū este scrisū în limba maghiarā şi germanā, elū cuprinde produsele a vre-o 800 de industriaşī şi fabricanţī din Ungaria şi Ardealū; pentru fiā-care fabricā arata ce feliu de articulī produce, în ce cantitate, de ce cualitate şi aratā totodatā şi adresa firmei precum şi preţulū obicīnuit alū respectivului articulū.

Scirī poliţienescī. Erī dupā amédū invēţăcelulū de fāurāriā George Tampa s'a gāsitū spēnduratū în grajdulū tatālui sēu G. Tampa, care locuesce în Palosū. Motivulū ce l'a condusū la acéstā faptā nenorocitā nu s'a putută pānā acuma descoperi.

Raportū generalū

despre activitatea Comitetului de ajutorare cu Abecedare şi Legendare a elevilorū sēracī dela şcólele române rurale din Transilvania şi Ungaria propriā.

Sciutū lucru este, cā pānā acum doi anī, elevii sēracī dela şcolele române rurale din acéstā patriā, cea mai mare parte, erau şi rēmâneau lipsiţī chiar şi de cele mai elementare şi mai absolutū necesare cārţī de invēţāmēntū, nu aveau adecā nicī abecedare şi legendare. Vēdend acéstā lipsā noi, câţiva cārturarī românī din acestū unghiu de ţérā, puserāmū umērū la umērū, formarāmū unū Comitetū, care sē adune banī, sē cumpere cārţī şi, la cerere, sē le distribue gratuitū celorū lipsiţī.

Acésta s'a întêmplatū la începutulū anului şcolasticū 1886/7 şi în decursulū acelui anū şcolasticū a şi adunatū dela contribuenţii benevolī o sumā de 145 fl. 40 cr., din carī a spesatū în acelū anū 131 fl. 90 cr., rēmânêndū banī gata pe anulū şcolasticū 1887/8 13 fl. 50 cr. Comitetulū a împārţitū în acelū anū 389 abecedare şi 97 legendare de diferiţī autorī, amesuratū cererei respectivelorū şcóle sērace.

Deodatā cu raportulū generalū pe anulū şcolasticū 1886/7 şi cu începerea anului şcolasticū 1887/8, subscrisulū Comitetū a apelatū la bunāvoinţa onoratului publicū românū, ca fiācare, dupā voinţā şi putinţā, sē contribue la acestū fondū, din care se ajutorā cei mai sēracī şi mai nevinovaţī fii ai neamului nostru cu mijlóce pentru câştigarea nutremēntului spiritualū.

Desele apele nicī n'au rēmasū fārā efectū, cācī din deosebite pārţī locuite de Românī începurā a incurge urmātórele ajutóre dela domnii: Vasiliu Groze paroch gr. cat. în Maierū (pe Someşū) 1 fl. I. B. din Solnocū 1 fl. Isidorū Marcu drd. în teologiā, din Viena 1 fl. Ieronimū Slāvocā paroch gr. cat. în Ilva mare 1 fl.; apoi din Draga-Vilma, lângā Ilianda, amū primitū prin colecta d-lui Ionū *Romanū*, notarū cerc., din partea d-sale 1 fl., dela Ursu Danciu 10 cr., Badea Grigore 20 cr., Toma Bahus 10 cr. Ionū Oros 25 cr. Ionū Orosu 28 cr. Dumitru Gergelū 30 cr. Prin d-lū Ambrosie Popū paroch gr. cat. în Reteag 2 fl. 58. Prin Redacţiunea „Gazeta Transilvaniei“ 126 fl. 85 cr. colectaţī prin d-lū Solomonū Haliţā profesorū şi redactorū alū revistei „George Lazar“ în Berlad. Dela Stefan Ţarinā înv. în Pancenenī 1 fl.

Suma banilorū incurşī, plus cei 13 fl. 50 cr., rēmaşī din anulū şcolastecū 1886/7, face 151 fl. 16 cr.

Din banii aceştia s'a spesatū:

Cu cumpērarea a 20 abcdare de I. Popescu din Sibiiu 5 fl. 05 cr., 25 abcd. de V. Petri din Nāsēudū 5 fl. 05 cr., 16 abcdare de Blaşiu 3 fl. 05 cr., 86 abcdare de Petri 15 fl. 48 cr., 55 abcd. de Blaşiu 10 fl. 07 cr., 50 abcdare de I. Popescu 12 fl. 50 cr., 90 legendare de Petri 35 fl. 20 cr., 58 abcdare de Braşovū de amicii scólei 10 fl. 10 cr., 30 abcdare de I. Popescu 7 fl. 50 cr., 20 legendare de Popescu 14 fl., 20 abcdare de Petri 3 fl. 80 cr.

Suma banilorū pe cārţī face 111 fl. 77 cr.

Spese postale şi materialulū de pachetatū 16 fl. 92 cr.

Suma totalā a speselor 128 fl. 69 cr.

Mai dispunemū aşa-dérā în banī gata de 22 fl. 47 cr.

In decursulū acestui anū de şcólā am procuratū dér: 100 abcdare de Popescu, 131 abcdare de Petri, 71 abcdare de Braşovū, de amicii scólei, 40 abcdare de Braşovū *donate de d-lū Nicolae I. Ciurcu, librarū în Braşovū*. 90 legendare de Petri, 20 legendare de Popescu, adecā cu totulū 400 abcdare şi 110 legendare.

Cārţī cerurā:

A. de *Vasiliu Petri:*

1. Nechita Suia, preotū şi învēţ. în Neţū. 10 abcd. şi 10 leg., 2. Ioanū Dinganū înv. în Malinū l. Betleanū 5 abcd. 5 leg. 3. Georgiu Popū înv. în Giumelcişū (în Sālagiu) 20 abcd. 15 leg. 4. Nicolau Albu înv. în Thiurea lângā Magyar Gorbo 14 abcdare 10 leg. 5. Ioanū Ciulanū înv. în Cavaşū în Sālagiu lângā N. Károly 7 abcd. 5 leg. 6. Stefanū Ţarinā înv. Pāuceneşcī lângā Ulpia Traianā 30 abcd. 15 leg. 7. George Hatos înv. în Cāţcan l. Deeşū 15 abcd. 5 leg. 8. George Munteanū înv. în Pusta Egreşū 8 leg. 9. Teodorū Bota înv. în Cernescī 10 abcd. 4 leg. 10. Nicolau Sorinca înv. în Almás Selişte 2 leg., 11. Laurenţiu Micheşū înv. în Deeşū 13 abcd. 6 leg. 12. Teodorū Tāmaşū înv. în Ocna Deşiului 7 abcd. 3 leg. 13. Teodorū Popū înv. în M. Ugra 15 leg. 14. Ioanū Bota înv. în Cetea p. u. Tövis 15 abcd. 8 leg. 15. Alexiu Bota înv. Retegū 10 abcd. 10 leg. 16. Demetriu Timbu înv. în Vima micā (N. Ilonda) 25 abcd. 15 leg. 17. Teodorū Hatosū înv. în Rugāşescī 20 abcdare. 18. Petru Maximū înv. în Csokmány 14 abcd. 3 leg. 19. Iacobū Botta în Kapolnok-Monostur 15 abcd. 6 leg. 20. Alexandru Todoranū înv. în Noţigū (l. Sz. Cseh) 6 leg. 21. Georgiu Brāteanū înv. în Vama (F. falu) 5 abcd. 5 leg. Suma 235 abcdare 151 leg.

(Va urma).

SCIRĪ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alū „Gaz. Trans.“)

Potsdam, 14 Iunie. Buletinulū publicatū aḑī la 10 a. m. spune, cā starea împēratului a devenitū de asérā fórte îngrijitóre. *Puterile îi scadū mereu.*

Postdam, 15 Iunie. Buletinulū de asérā, $6\frac{1}{2}$ óre ḑice: *Impēratulū slābesce din ce în ce*, ceea ce nasce serióse îngrijirī.

Berlinū, 15 Iunie. In oraşū domnesce cea mai tristā disposiţiā de când au apārutū foile în ediţiunī estra-ordinare anunţândū agravarea bolei împēratului. Bursa a rēmasū firmā în cursurī în modū surprinḑētorū, dér acolo domnesce o tācere neliniştitóre. Teatrele suntū închise.

„Nordd. Allg. Ztg.“ ḑice, cā din buletinū reese, cā orī câtū de durerósā ar fi ideea, *trebue sē se ţinā contū de catastrofa iminentā*. Puterile împēratului scadū vēḑêndū cu ochii. Plumânile'i suntū fórte atacate.

Potsdam, 15 Iunie, 11 óre. 30 min. Buletinulū de aḑī spune: **Impēratulū zace cuprinsū de-o amorţélā uşórā, care numai din când în când este întreruptā prin semnele vēdite ce le dā, cā nu şi-a perdutu consciinţa. Pulsulū şi rēsuflarea suntū fórte slabe.**

Postdam, 15 Iunie. **Impēratulū a muritū aḑī la 11 óre înainte de amédū.**

DIVERSE.

Lacrēmile unui condamnatū la mórte. Unū americanū, anume Deacons, condamnatū la mórte pentru cā a asasinatū pe o femeiā, anume Ada Stone, a vērsatū câte-va lacrēmī ḑilele acestea, pentru prima órā dela arestarea lui. Dér nu e nicī cāinţa şi nicī téma de mórte care a fācutū pe Deacons ca sē plângā. E o lunā aprópe de când unū şórece mare pētrunse în celula condamnatului. Deacons în locū ca sē gonéscā sēu de a cāuta ca sē omóre pe acestū visitatorū de felū rēu, primitū de prisonierī, îi arunca pâne. Şórecele o mânca, apoi fugi p'o gaurā care se afla înt'unū colţū, celū mai întunecosū din celulā. A doua ḑi şórele se întorse la aceeaşī orā, şi Deacons îi dete sē mānânce din nou. Incetulu cu încetulū şórecele se învēţa cu prisonierulū, mâncândū din mâna lui şi stândū ca se'lū mângâie ca p'o pisicā. Deacons era mândru cā ajunsese sē îmblânzéscā pe acestū şórece. N'avea de câtū sē'lū cheme şi şórecele alerga la elū ast-felū cā Deacons îşī petrecea mai tótā ḑiua jucându-se cu elū şi învēţându-lū totū felulū de comedii. Aci ilū fācea sē umble p'o sfóricicā întinsā în largulū celulei, aci ilū înhāma la o cāruciórā fācutā de dênsulū. Şórecele fācea orī-ce voia Deacons şi nu'lū mai pārāsea aprópe de locū, când într'o ḑi, temnicerulū, însoţitū de unū câne, întrā în celula condamnatului. Cânele zārindū şorecele, sāri asupra lui şi'lū omorî. Condamnatulū la mórte, care, totū timpulū procesului sēu dēduse dovadā de cinismulū celū mai mare, a remasū câte-va momente ca zāpācitū, privindū lungū pe cânele care omorîse pe tovarāşulū şi singurulū sēu amicū ce'i mai rēmāsese. Apoi aruncându-se cu faţa în josū pe pernā începū sē plângā ca unū copilū.

Cursulū pieţei Braşovū
din 15 Iunie st. n. 1888

Bancnote românescī	Cump.	8.48	Vend.	8.50
Argintū românescū .	„	8.42	„	8.46
Napoleon-d'orī . . .	„	10.01	„	10.04
Lire turcescī . . .	„	11.32	„	11.37
Imperialī	„	10.32	„	10.37
Galbinī	„	5.89	„	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescī . . .	„	109.—	„	110.
Discontulū	$6\frac{1}{2}$—8% pe anū.			

Cursulū la bursa de Viena
din 14 Iunie st. n. 1888.

Renta de aurū 4%	98.60
Renta de hârtiā 5%	86.45
Imprumutulū cāilorū ferate ungare .	151.90
Amortisarea datoriei cāilorū ferate de ostū ungare (1-ma emisiune) . .	95.50
Amortisarea datoriei cāilorū ferate de ostū ungare (2-a emisiune) . .	126.—
Amortisarea datoriei cāilorū ferate de ostū ungare (3-a emisiune) . .	115.—
Bonurī rurale ungare	105.25
Bonurī cu clasa de sortare	104.90
Bonurī rurale Banatu-Timişū . .	104.75
Bonurī cu cl. de sortare	104.75
Bonurī rurale transilvane	104.30
Bonurī croato-slavone	104.—
Despāgubirea pentru dijma de vinū ungurescū	99.50
Imprumutulū cu premiulū unguresců	125.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	124.50
Renta de hârtiā austriacā	78.99
Renta de argintū austriacā	80.60
Renta de aurū austriacā	109.85
Losurī din 1860	137.30
Acţiunile bāncei austro-ungare . . .	862.—
Acţiunile bāncei de creditū ungur. .	280.50
Acţiunile bāncei de creditu austr. .	282.40
Galbenī împērātescī	5.95
Napoleon-d'orī	10.02
Mārcī 100 împ. germane	62.95
Londra 10 Livres sterlinge	126.45

Editorū şi Redactorū responsabilū:
Dr. Aurel Mureşianu.

---

auditū în lumea christianā, ca unū Archiereu se depunā mārturisirea credinţei ortodoxe în ḑiua hirotonirei sale, ér apoi îndatā dupā întórcere la scaunū în patria sa se jure credinţā şi episcopului reformatū, când este sciutū, cā bisericele protestante peste totū au lāpēdatū şi lapēdā mai tóte dogmele nu numai ale bisericei apusene catolice, ci şi ale celei rēsāritene ortodoxe; cācī adecā între altele, reformaţii calvinianī din cele şépte taine sēu sacramente au lāpēdatū pe cincī şi au adoptatū numai douē: Baptismulū şi Eucharistia; despre hierarchiā în sensulū celorū doue bisericī marī nu vorū nicī se audā: din lāuntrulū bisericelorū au cassatū şi scosū crucile, altariele, icónele şi orī-ce urmā de sculpturā, care ar representa vre-o fiinţā omenéscā sēu cerescā: pāreţī albī, unū amvonū pentru predicatorī, bāncī pentru ascultātorī şi alta nimicū. Ritulū întregū alū bisericei ortodoxe rēsāritene ca şi pe alū celei latine l'au declaratū şi'lū declarā protestanţii de idololatriā şi de superstiţiune ce ar merita ca sē fiā esterminatā. Mai în scurtū nu în patru sēu cincī, dérā în patrudecī şi cincīdecī de puncte esenţialī, parte mare strînsū dogmatice diferū bisericile protestante de biserica ortodoxā resāritenā, la care tótā dogma predestinaţiunei le pune vērfū.

Fiā; acestea au fostū şi mai suntū pānā în ḑiua de astādī doctrinele şi convincţiunile religióse ale adevēraţilorū protestanţī şi popórele cele civilisate au învēţatū abia în ḑilele nóstre a respecta convincţiunlle religióse ale altora şi a fi toleranţī cātrā cei de altā credinţā conformū exemplelorū divine date de însuşī fundatorulū religiunei. Aicī însē ne întémpinā cu totulū altā întrebare: Cum putea ca sē se afle archierei, carī sē jure pe douē simbolurī de credinţā diametral opuse: sēu décā voiţī, cum se putea, ca archiereii şi o parte considerabilā dintre preoţī sē crédā numai câtū credū protestanţii, sē esecute însē întregū ritulū resāriteanū atâtū de bogatū şi aplicatū pentru tóte fasele vieţei omenescī? Şi cum óre suferiau ceilalţī episcopī, mitropoliţī, exarhī şi patriarchī ai resāritului o anomaliā, batjocurā, cālcare în picióre a docmelorū, a ritului, a canónelorū bisericei aşa ḑicêndū dinaintea ochilorū, fārā ca sē aflāmū într'o sutā de anī altā urmā de resistenţā, decâtū unū singurū sinodū ţinutū la Iaşī.

Districtulū Fāgāraşului, limitrofū în tótā lungimea sa cu Muntenia, era încorporatū la biserica reformatā, avea episcopulū seu propiu, numitū de cātrā Domnulū ţerei şi supusū de-adreptulū episcopului calvinescū. In comitatulū Hunedórei sēu aşa numitā ţéra Haţegului limitrofā cu Oltenia, douē protopopiate românescī trecuserā la confesiunea protestantā, precum au trecutū şi alte douē mai în lāuntru în Ardealū. Tótā nobilimea de classa primā şi de a doua din Ardealū şi din Bānatū pānā pe la Caransebeşū devenise reformatā calvinianā.

Cum au venitū catastrofe de acestea preste Biserica Românilorū, ce influinţā au avutū ele asupra poporului rēmasū fārā nicī o conducere, ţinutū întru întunecime orbitóre prin lipsa totalā a unei educaţiunī religióse în limba sa maternā, la acestea şi alte întrebārī de natura acestora ne dau rēspunsurī mai multū sēu mai puţinū satisfācētóre documentele aflate şi adunate pānā acum.

Fost'au şi epoce de acelea, unde românii în unele districte ne avêndū unde se mérgā la bisericā nicī în ḑiua de pascī, dorindū a se cumineca sēu cum se ḑice în mai multe pārţī ale ţērei, a *lua Pascī*, pentru ca sē pótā mânca de dulce, adunau mugurii unorū arbuştī şi fācêndu-şī cruce şi câteva mātanii, din acei mugurī înghiţiau pārinţii, împārţind şi la ceilalţī membrii ai familiilorū.

(Va urma.)

Turnătoria şi fabrica de maşinĭ a luĭ SCHLICK

Societate pe acţii în Budapesta.

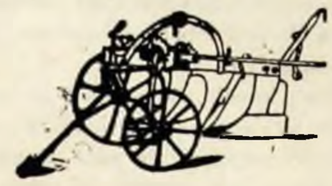
Biuroulŭ centralŭ: VI. Waitznerring 57.– Despărţĕmentulŭ pentru maşinĭ agricole: VI. Aeussere Waitznerstr. 1696—1699.

MAŞINELE DE SĔMĔNATŬ

„TRIUMPH“

patentate ale luĭ Schlick

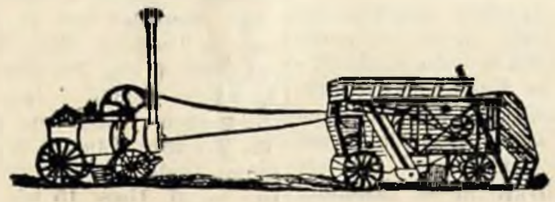

Cea mai mare distincţiune:

Diploma de onóre de aurŭ la concurenţa internaţională de plugurĭ în Hatvas.

Plugurĭ pentru una brazdă patentate a luĭ Schlick pentru 2 şi 3 brazde, **Rayol. 2 premii dinteiu. Medalii de aurŭ** şi încă **alte trei distincţiunĭ.**

Plugurĭ originale pentru o bra dă ale luĭ Schilck- şi Vidats. plugurĭ pentru sapă şi moşoroie. Extirpatore etc.

Garniturĭ de treieratŭ cu vaporŭ, Garniturĭ de treieratŭ cu vĕrtejŭ (Göpel).

Morĭ pentru curăţitŭ, Morĭ pentru măcinatŭ. Maşină pentru preparare de nutreţŭ etc.

PREŢURILE CELE MAI EFTINE. — CATALOAGE LA CERERE GRATIS ŞI FRANCO.

12—6

Nru. 2075—1888 163—2

Publicaţiune!

In spitalulŭ civilŭ din locŭ, provĕdutŭ cu dreptulŭ de publicitate, are sĕ se dea pe cale de oferte minus-oferentului alimentarea bolnavilorŭ pe durată de $1^1/_2$ anŭ, şi anume din 1 Iulie a. c. până în 31 Decemvrie 1889.

Competenţii pentru acéstă întreprindere au sĕ-şĭ aştérnă la primarulŭ orăşenescŭ din locŭ ofertele timbrate şi sigilate până în 22 Iunie a. c. după prânḑŭ la 6 óre.

La ofertŭ are sĕ se alăture unŭ vadiu de 100 fl. v. a. seu în banĭ gata, seu în libele de depunerĭ la institutele bănescĭ din locŭ seu hârtii de preţŭ valorose pentru cauţiune, cuprinḑĕndŭ ofertulŭ totŭ-deodată şi dechiaraţiunea oferentului, cumcă acestuia 'ĭ suntŭ cunoscute condiţiunile de ofertŭ şi că se supune lorŭ.

Condiţiunile de ofertŭ se potŭ vedé în tótă ḑiua dela 9—12 ore a. m. la subscrisulŭ magistratŭ. în biroulŭ senatorului magistratualŭ Alfred Schnell.

Braşovŭ, 12 Iunie 1888.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Publicaţiune

referitore la darea de puscă şi cea de vĕnatŭ.

De vreme ce, conformŭ §-lui 11 alŭ art. de lege XXIII din 1883 referitorŭ la dajdia de puşcă şi aceea de vĕnatŭ, anulŭ de dare se începe cu 1 Augustŭ alŭ fiecăruĭ anŭ şi se finesce cu 31 Iulie alŭ proximului anŭ, se provocă fiecare posesorŭ de puşcă de vĕnatŭ de a 'şĭ procura dela oficiolatulŭ orăşănescŭ de dare o colă pentru fasionarea dării, aşternându-o totŭ la acela oficiolatŭ celŭ multŭ până în 30 Iunie a. c.

Acela, care în decursulŭ anului de dare ajunge în posesiunea unei puscĭ de vĕnatŭ, se deobligă ca sĕ arete acesta oficiolatului orăşănescŭ de dare în decursŭ de 8 ḑile, aşternându-şĭ totŭ-deodată referitórea colă de fasionare; totŭ asemenea se obligă aceia, carĭ sub titlulŭ unei aducerĭ aminte, seu sub titlulŭ unui obiectŭ ereditariu familiarŭ etc. pretind eliberarea puscilorŭ lorŭ de dare, că sĕ-'şĭ procure amintile blanquete dela oficiolatulŭ orăşenescŭ de dare şi sĕ le aştérnă totŭ aceluiaşŭ oficiolatŭ celŭ multŭ până în 30 Iunie a. c.

Acei posesorĭ de puşcĭ de vĕnatŭ, carĭ suntŭ obligaţĭ numai la solvirea dărei de puşcă, au sĕ plătéscă acéstă dare subscrisului oficiolatŭ, pe cândŭ din contră acei posesorĭ de puşcĭ, care 'şĭ procură şi carte de vĕnatŭ suntŭ datorĭ se solvéscă atâtŭ darea de puşcă, câtŭ şi aceea de vĕnatŭ la oficiolatulŭ regescŭ de dare.

Braşovŭ, în 12 Iunie 1888.

Oficiolatulŭ orăşenescŭ de dare.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminentŭ şi gustŭ bunu la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distinsŭ cu medalia cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczy Nr. 17.

Recomandŭ obiectele necesare pentru

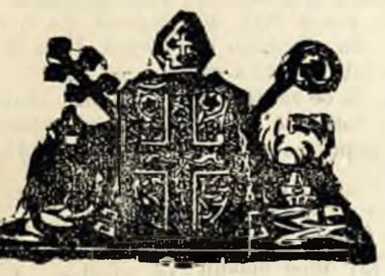
adjustarea bisericilorŭ şi capelelcrŭ

cu cele ce sunt provedutu în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate. şi lucrate câtŭ se pote mai frumosu, anume:

Odăjdii felon şi altele, după ritulŭ gr. orientalŭ.

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompierĭ, copii de scólă, reuniunĭ industriale, reuniunĭ de cântărĭ şi reuniunĭ de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipurĭ sfinte, sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipurĭ pentru fruntariu. Inmormêntarea Domnului etc. etc.

Primescŭ repararea hainelorŭ vechĭ precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţurĭ moderate.

Cusăturĭ cu aurŭ, argintŭ şi mătasă şi haine bisericescĭ, cusute cu firŭ de aurŭ, argintŭ şi mătasă.

Dantale bisericescĭ. Invelitóre de prestolŭ. Mărfurĭ bisericescĭ. Damaste etc.

Punctualitatea mĭ-o potŭ adeverĭ prin maĭ multe sute de epistole de recunoscinţă.

Cataloge de preţurĭ la dorinţă trimitŭ libere de post-por 179.30—28

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Reşnovŭ-Zernescĭ-Branŭ:* 12 óre 30 m. după amedĭ
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ:* 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Reşnovŭ-Zernescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte de amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Câştigŭ lateralŭ de 10 fl. pe ḑi

fără capitalŭ şi fără risicŭ prin vĕndarea de losurĭ plătibile în rate în sensulŭ articulului de lege XXXI din 1883.

Oferte primesce

Societatea de schimbŭ din Budapesta

Adler & Comp., Budapest.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **I. Gross,** în libră-ria **Nicolae Ciurcu** şi **Albrecht & Zillich.**

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Domnii, ce se aboneză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ. că mai avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei.“ precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ. pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

„Administraţiunea Gaz. Trans.“